

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 422/2011-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. decembra 2011 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Jána Lubyho v konaní o sťažnosti JUDr. B. B., P., zastúpeného advokátom JUDr. M. T., P., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 6 T 102/2006 v súvislosti s rozhodovaním o priznaní odmeny ustanovenému obhajcovi, za účasti Okresného súdu Prešov, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo JUDr. B. B. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 6 T 102/2006 p o r u š e n é b o l o .

2. JUDr. B. B. p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré mu je Okresný súd Prešov p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Prešov je p o v i n n ý uhradiť JUDr. B. B. trovy konania v sume 261,82 € (slovom dvestošesťdesiatjeden eur a osemdesiatdva centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. M. T., P., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. júla 2011 doručená sťažnosť JUDr. B. B., P., zastúpeného advokátom JUDr. M. T., P. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 T 102/2006 (ďalej len „namietané konanie“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresným súdom bolo pod sp. zn. 6 T 102/2006 vedené trestné konanie proti obžalovaným T. K. a M. Ž. pre zločin falšovania, pozmeňovania a neoprávnenej výroby peňazí a cenných papierov podľa § 270 ods. 1, 2 a ods. 3 písm. b) Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona. Trestné stíhanie pred súdom začalo 17. augusta 2006 podaním obžaloby Okresnou prokuratúrou Poprad. Podľa § 40 ods. 1 Trestného poriadku bol opatrením sudcu okresného súdu pre prípravné konanie z 19. januára 2006 sťažovateľ v konaní sp. zn. Tp 31/2006 ustanovený za obhajcu obvinených.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uvádza, že „... *zaslal dňa 15. 6. 2010 Okresnému súdu Prešov návrh na vydanie rozhodnutia o priznaní odmeny za obhajobu*

v trestnej veci T. K..., v ktorej bol sťažovateľ ustanovený ako obhajca ex-offo č. k. 6 T/102/06. Prílohou tohto návrhu na vydanie rozhodnutia o priznaní odmeny je faktúra č. 2010038, zo dňa 15. 6. 2010, znejúca na sumu 7.642,88,- € a špecifikácia úkonov právnej služby...

Sťažovateľ takisto zaslal dňa 15. 6. 2010 Okresnému súdu Prešov návrh na vydanie rozhodnutia o priznaní odmeny za obhajobu v trestnej veci M. Ž..., v ktorej bol sťažovateľ ustanovený ako obhajca ex-offo č. k. 6 T/102/06. Prílohou návrhu na vydanie rozhodnutia o priznaní odmeny je faktúra č. 2010039, zo dňa 15. 6. 2010, znejúca na sumu 7.354,70,- € a špecifikácia úkonov právnej služby.“

Sťažovateľ tvrdí, že „Okresný súd Prešov na tieto návrhy na vydanie rozhodnutia o priznaní odmeny za obhajobu ex-offo v trestnej veci ods. T. K. a ods. M. Ž., č. k. 6 T/102/06 zo dňa 15. 6. 2010 nereagoval a v zákonom stanovenej lehote v týchto veciach rozhodnutie nevydal. Z toho dôvodu sťažovateľ podal Krajskému súdu v Prešove cestou Okresného súdu Prešov sťažnosť na nečinnosť súdu pri vydaní rozhodnutia v zmysle §-u 55, ods. 3 Trestného poriadku, zo dňa 10. 8. 2010, v ktorom poukazuje na túto nečinnosť Okresného súdu Prešov a žiada Krajský súd v Prešove, ako príslušný nadriadený súd, aby nariadil Okresnému súdu Prešov vo veci vydať rozhodnutie. Táto sťažnosť nebola v zmysle ustanovenia §-u 55, ods. 3 Trestného poriadku odstúpená na Krajský súd v Prešove.“

Podľa sťažovateľa: „... od podania návrhu na vydanie rozhodnutia o priznaní odmeny za obhajobu ex-offo uplynul už viac ako 1 rok, súd na žiadosti a sťažnosti sťažovateľa do tejto chvíle nereagoval a nekonal a nekoná tak, aby vec bola bez zbytočného prieťahu prejednaná a rozhodnutá, a to i napriek tomu, že vec nie je právne ani fakticky zložitá, správanie sťažovateľa žiadnym spôsobom nevytvorilo dlhodobú situáciu, ktorá by odôvodňovala prieťahy, a naopak zbytočné prieťahy boli spôsobené pretrvávajúcou nečinnosťou Okresného súdu v Prešove, nakoľko od 15. 6. 2010 Okresný súd v Prešove vo veci nekonal, a neurobil žiadne potrebné opatrenia na to, aby bola vec v čo najkratšom čase prerokovaná a rozhodnutá.“

Na základe skutočností uvedených v sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa JUDr. B. B., advokáta, so sídlom... P. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom Okresným súdom Prešov pod č. k. 6 T/102/06 porušené bolo.

2. Okresnému súdu v Prešove prikazuje, aby v konaní vedenom pod č. k. 6 T/102/06 konal bez zbytočných prietáhov.

3. Sťažovateľovi JUDr. B. B., advokát, so sídlom... P. priznáva finančné zadostučinenie v sume 1.500,- € (slovom tisícpäťsto eur), ktoré je Okresný súd Prešov povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Prešov je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia v sume 261,82 € na účet právneho zástupcu sťažovateľa JUDr. M. T., vedeného... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 422/2011-13 z 29. septembra 2011 ju prijal na ďalšie konanie. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľa a predsedníčku okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Právny zástupca sťažovateľa a predsedníčka okresného súdu ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Vzhľadom na oznámenie právneho zástupcu sťažovateľa a predsedníčky okresného súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nebolo možné očakávať ďalšie objasnenie veci.

Predsedníčka okresného súdu sa na základe predchádzajúcej výzvy ústavného súdu vyjadrila k sťažnosti v prípise č. 1 SprO 826/2011, SprU 3011/2011 z 23. augusta 2011, ktorý bol ústavnému súdu doručený 26. augusta 2011; v prípise je opísaný postup okresného

súdu v namietanom konaní v období po doručení podaní sťažovateľa z 15. júna 2010, ktorými sa domáhal vydania rozhodnutí o priznaní odmeny za obhajobu obžalovaných Ž. a K., až do 16. augusta 2011, keď okresný súd uzneseniami rozhodol o priznaní odmeny sťažovateľovi, pričom je v ňom taktiež uvedené, že „V mesiacoch júl až september 2010 boli v trestnej veci 6 T 102/2006 uskutočňované úkony smerujúce k prekladu vydaných európskych zatýkacích rozkazov za účelom zadržania odsúdených a ich dodania do výkonu trestu na podnet správ Národnej ústredne Interpol. Zároveň boli v mesiaci júl 2010 vydané uznesenia, ktorými súd priznal odmenu a náhrady JUDr. J. O. za obhajobu obv. T., Ž. a K. Zrejme nedopatrením nedošlo k vydaniu uznesení o priznaní odmeny a náhrady aj ďalšiemu obhajcovi, a to JUDr. B. B..“

Zákon nestanovuje lehotu, v ktorej je súd povinný rozhodnúť o odmene ustanoveného obhajcu, pričom boli v priebehu posledného roka vo veci vykonávané úkony smerujúce k zadržaniu odsúdených, započítaniu väzby, predloženiu veci odvolaciemu súdu a tiež k predloženiu veci do iných senátov na rozhodnutie v iných trestných veciach, bolo rozhodnuté o odmene a náhrade uznesením zo dňa 16. 8. 2011.“

Predsedička okresného súdu doplnila svoje vyjadrenie v prípise z 21. októbra 2011 označenom ako „Oznámenie“, v ktorom okrem iného uviedla: „Pre doplnenie nášho stanoviska uvádzame, že uznesenie č. k. 6 T 102/2006-1571 z 16. 8. 2011 nie je doposiaľ právoplatné, nakoľko odsúdený proti nemu podal sťažnosť. Taktiež uznesenie č. k. 6 T 102/2006-1577 doposiaľ nenadobudlo právoplatnosť, nakoľko toto bolo doručované odsúdenému do Litvy a doposiaľ sa súdu nevrátilo potvrdenie o jeho prevzatí.“

Právny zástupca sťažovateľa nevyužil možnosť zaujať stanovisko k vyjadreniu predsedníčky okresného súdu obsiahnutému v prípise č. 1 SprO/826/2011, SprU/3011/2011 z 23. augusta 2011.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 T 102/2006.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 111/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitnosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1),

správania účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

1. Sťažovateľ namieta zbytočné prietahy v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 6 T 102/2006 v súvislosti s rozhodovaním o jeho návrhu na vydanie rozhodnutia o priznaní odmeny za obhajobu v trestnom konaní. Ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie o nároku sťažovateľa na vydanie rozhodnutia o priznaní odmeny za obhajobu nemožno zo skutkového ani právneho hľadiska považovať za zložitú vec. O takýchto návrhoch rozhoduje predseda senátu alebo ním poverený vyšší súdny úradník (§ 553 ods. 2 a 4 Trestného poriadku). Ústavný súd vzal na vedomie, že ani okresný súd v danom prípade nepoukazoval vo svojom vyjadrení k sťažnosti na skutkovú či právnu zložitost' veci.

2. Ústavný súd vychádzajúc z obsahu vyžiadaného súdneho spisu okresného súdu zistil, že sťažovateľovi nemožno pripísať na ťarchu žiadnu skutočnosť, ktorá by prispela k predĺženiu namietaného konania. Sťažovateľ sa aktívne domáhal rozhodnutia vo veci, keď 10. augusta 2010 podal sťažnosť na nečinnosť okresného súdu pri vydaní rozhodnutia podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku a 16. mája 2011 podal tiež sťažnosť na prietahy v namietanom konaní adresovanú predsedovi okresného súdu, pričom ochrany svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sa domáhal aj podaním zo 4. októbra 2010 adresovaným Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, bol postup okresného súdu v namietanom konaní.

Z vyžiadaného súdneho spisu ústavný súd zistil, že okresný súd od 18. júna 2010, keď mu bol doručený návrh sťažovateľa na vydanie rozhodnutia o priznaní odmeny za obhajobu do 16. augusta 2011, keď o návrhu sťažovateľa rozhodol uzneseniami č. k. 6 T 120/2006-1571 a 6 T 120/2006-1577, vo veci bez ospravedlniteľného dôvodu

nekonal. Navyše, v tomto období (po podaní návrhu sťažovateľa, ktorým sa domáhal vydania rozhodnutia o priznaní odmeny, pozn.) okresný súd rozhodol o návrhu na odmenu iného obhajcu v predmetnom konaní, čo potvrdzuje nesústredenosť jeho postupu v namietanom konaní. Okresný súd túto skutočnosť vo svojom vyjadrení k sťažnosti označuje ako „zrejmu nedopatrenosť“. Zo spisu tiež vyplýva, že okresný súd v skutkovo a právne jednoduchej veci meritórne rozhodol po uplynutí 14 mesiacov od doručenia návrhu sťažovateľa, pričom označené uznesenia zo 16. augusta 2011 v čase rozhodovania ústavného súdu ešte nenadobudli právoplatnosť (uznesenie č. k. 6 T 102/2006-1571 z dôvodu, že odsúdený proti nemu podal sťažnosť, a uznesenie č. k. 6 T 102/2006-1577 z dôvodu, že bolo doručované odsúdenému do Litvy, pričom okresnému súdu sa nevrátilo potvrdenie o jeho prevzatí).

Ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre viackrát zdôraznil, že k porušovaniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže dôjsť nielen nečinnosťou, ale aj neefektívnou a nesústredenou činnosťou všeobecného súdu (pozri napr. IV. ÚS 152/04, II. ÚS 217/06, I. ÚS 371/09).

Na základe svojich zistení ústavný súd konštatoval, že postup okresného súdu pri rozhodovaní o priznaní odmeny za obhajobu sťažovateľovi je charakterizovaný nesústredenosťou a neodôvodnenou nečinnosťou okresného súdu, a preto rozhodol, že týmto postupom okresného súdu došlo k zbytočným prietahom, a teda aj k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 1 výroku tohto nálezu).

Vychádzajúc zo skutočnosti, že okresný súd v namietanom konaní v čase rozhodovania o sťažnosti už meritórne rozhodol (uzneseniami zo 16. augusta 2011), ústavný súd nevyhovel tej časti sťažnosti, ktorou sa sťažovateľ domáhal uloženia príkazu okresnému súdu konať v namietanom konaní bez zbytočných prietáhov (bod 4 tohto rozhodnutia).

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Pretože ústavný súd rozhodol o porušení základného práva sťažovateľa garantovaného mu čl. 48 ods. 2 ústavy, zaoberal sa aj jeho žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia; sťažovateľ žiadal priznať primerané finančné zadost'učinenie v sume 1 500 €.

Pri určení sumy primeraného finančného zadost'učinenia vychádzal ústavný súd zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Ústavný súd pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadost'učinení vzal do úvahy najmä právnu a faktickú jednoduchosť namietaného konania, aktivitu sťažovateľa v ňom, ako aj neospravedliteľnú nečinnosť a nesústredenosť v postupe okresného súdu a na tomto základe dospel k záveru, že v danom prípade bude primerané priznať sťažovateľovi finančné zadost'učinenie v sume 1 000 € (bod 2 výroku tohto nálezu).

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľovi, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátom (bod 3 výroku tohto nálezu). Za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2011 patrí podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej

republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) odmena 123,50 €, čo spolu s režijným paušálom (7,41 €) predstavuje odmenu za jeden úkon 130,91 €. Ústavný súd priznal úhradu trov konania za dva úkony právnej služby (príprava a prevzatie vecí, písomné vyhotovenie sťažnosti), pričom celková odmena za právne služby poskytnuté sťažovateľovi predstavuje sumu 261,82 € (dvakrát po 130,91 €), ktorú je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. decembra 2011